

Modele odpowiedzi przykładowego arkusza egzaminacyjnego z geografii

Arkusz II

Nr polecenia	Przewidywana odpowiedź ucznia	Liczba punktów	Kryteria zaliczenia
27.	a) Zenit to najwyższy punkt na sferze niebieskiej ponad miejscem obserwacji, natomiast nadir, położony po przeciwnej stronie globu, jest punktem najniższym na niebie (na niewidocznej dla obserwatora półkuli sfery). b) Planeta to duży obiekt astronomiczny krążący wokół Słońca, planetoida zaś to mały obiekt skalny obiegający Słońce o średnicy do 1000 km.	0–3	wyjaśniona poprawnie różnica między zenitem a nadirem – 1 pkt; planetą a planetoidą – 1 pkt
28.	a) Podkreślone kolejno od góry: Mollweidego, Mercatora, Mollweidego i Mercatora. b) Siatka Mollweidego: południk 0° jest linią prostą, pozostałe przybierają kształt łuków; równoleżniki są liniami prostymi równoległymi, które poprowadzono w równych odstępach od siebie; siatka Mercatora: południki są liniami prostymi równoległymi w równych odstępach od siebie; równoleżniki – liniami prostymi – równoległymi o zwiększających się odległościach między nimi w miarę oddalania się od równika. c) Mercatora.	0–3	poprawnie podkreślone wszystkie wiersze – 1 pkt; poprawnie porównany kształt południków i równoleżników – 1 pkt; wskazana siatka Mercatora – 1 pkt
29.	Np.: Bryza nocna wiejąca od lądu w kierunku morza może być wykorzystywana przez statki wypływające w morze, natomiast statki wracające w dzień mogą korzystać z bryzy dziennej, która wieje z morza w kierunku lądu.	0–2	uwzględniony kierunek bryzy nocnej i jej wykorzystanie – 1 pkt kierunek bryzy dziennej i jej wykorzystanie – 1 pkt
30.	a) F b) Śniardwy, Mamry, Niegocin.	0–2	poprawnie rozpoznany plan batymetryczny – 1 pkt; podane dwa przykłady jezior – 1 pkt
31.	a) Osuwanie. b) Siła grawitacji (przyciągania ziemskiego). c) Np.: trudności w wykonywaniu zabiegów agrotechnicznych na obszarach zagrożonym tym procesem, zniszczenie upraw w wypadku osunięcia się gruntu.	0–3	wskazane osuwanie – 1 pkt; siła grawitacji – 1 pkt; podane dwa problemy – 1 pkt
32.	Nazwa form krasowych: mogoty. Sposób powstawania: fragmenty skał najbardziej odporne na krasowienie utworzyły izolowane wzniesienia.	0–2	poprawna nazwa – 1 pkt; właściwa geneza – 1 pkt
33.	Kolejno od południa: leszczyńska, poznańska, pomorska, gardzieńska.	0–2	poprawnie wpisane dwie fazy – 1 pkt; wszystkie – 2 pkt
34.	Klimat: umiarkowany, równikowy wilgotny; szata roślinna: lasy liściaste, wiecznie zielone lasy równikowe; gleby: brunatne, bielice.	0–3	za każdą poprawnie uzupełnioną kolumnę – po 1 pkt

Nr polecenia	Przewidywana odpowiedź ucznia	Liczba punktów	Kryteria zaliczenia
35.	a) Rasa mongoloidalna pierwotnie zajmowała ten kontynent; kolonizacja spowodowała napływ ludności europeidalnej; obecność ludności negroidalnej jest efektem sprowadzania niewolników do pracy. b) Jest to konsekwencja mieszania się białych kolonizatorów z czarnoskórymi niewolnikami.	0–2	podane trzy przyczyny zróżnicowania rasowego – 1 pkt; uzasadniona obecność odmian mieszanych – 1 pkt
36.	Drenaż mózgów to zjawisko polegające na migracji dobrze wykształconych pracowników (np. naukowców) do bogatszych krajów. Konsekwencje: np. ucieczka wykwalifikowanej siły roboczej, konieczność nakładów finansowych na wykształcenie nowych kadr pracowniczych. Kierunki migracji: np. Anglia, Irlandia.	0–3	poprawnie wyjaśnione zjawisko – 1 pkt; podane dwie konsekwencje – 1 pkt; dwa kierunki (państwa) – 1 pkt
37.	Płw. Gydański; 1–4 os./km ² ; bariera termiczna (niskie temperatury). Kotlina Kaszgarska; 1–4 os./km ² ; bariera wodna (Pustynia Takla Makan). Nizina Gangesu: 25–249 os./km ² ; atrakcja klimatyczno-glebowa (wysokie opady w czasie monsunu letniego, żyzne mady).	0–3	za każdy poprawnie uzupełniony wiersz – po 1 pkt
38.	Australia jest krajem wielokulturowym, zamieszkałym w znacznej mierze przez imigrantów – nie licząc rdzennych Aborygenów – dlatego naród australijski jest w trakcie formowania się.	0–2	uwzględniona krótka historia kraju – 1 pkt; napływ imigrantów – 1 pkt
39.	a) Azja. b) Spadek w Chinach spowodowany jest wprowadzeniem kontroli urodzeń. Wzrost liczby ludności USA bierze się z napływu dużej liczby imigrantów, dla których charakterystyczny jest model rodziny wielodzietnej.	0–2	poprawnie wskazany kontynent – 1 pkt; właściwa przyczyna dla Chin i USA – 1 pkt
40.	a) Trzcina cukrowa. b) Ryż. c) Bawełna.	0–2	rozpoznane dwie rośliny – 1 pkt; trzy – 2 pkt
41.	a), b), g)	0–1	zakreślone trzy poprawne – 1 pkt
42.	Np.: im. T. Sendzimira w Krakowie; „Florian” w Świętochłowicach	0–1	wymienione nazwy dwóch hut wraz z miejscowościami – 1 pkt
43.	a) Ocena niekorzystna – obecna struktura prowadzi do wyczerpania nieodnawialnych zasobów energetycznych Polski. b) Ocena niekorzystna – skutkiem spalania minerałów kopalnych jest emisja np. związków siarki do atmosfery i w efekcie powstanie zjawiska kwaśnych deszczy.	0–2	za każdą poprawną ocenę wraz z uzasadnieniem – 1 pkt
44.	a) 1. B, 2. A, 3. C b) 1. niski, 2. średni, 3. wysoki	0–2	za rozpoznanie krajów – 1 pkt za każdy poprawnie uzupełniony wiersz – po 1 pkt
45.	a) P b) B c) B d) P	0–2	poprawnie określone trzy zdania – 1 pkt; cztery – 2 pkt
46.	a) Powołuje się je w celu ożywienia gospodarki, np. Warmińsko-Mazurska SSE powstała na obszarze najwyższego bezrobocia w kraju. b) Np.: zwolnienia podatkowe dla firm, współfinansowanie niektórych inwestycji (szczególnie dotyczących infrastruktury).	0–2	poprawnie podany cel i uzasadniony na konkretnym przykładzie – 1 pkt; podane dwa działania – 1 pkt

Nr polecenia	Przewidywana odpowiedź ucznia	Liczba punktów	Kryteria zaliczenia
47.	a) +5,05 mld USD b) -14,11 mld USD Wniosek: W ostatnim dziesięcioleciu bilans handlowy jest niekorzystny, mamy ujemne saldo bilansu handlowego.	0-2	poprawnie obliczone oba salda – 1 pkt; we wniosku uwzględniony ujemny bilans handlowy ostatnich lat – 1 pkt
48.	Są kraje słabo rozwinięte (lub rozwijające się), które mają wysoki wskaźnik urbanizacji (urbanizacja pozorna) – np. Brazylia i Argentyna o porównywalnym wskaźniku do krajów wysoko rozwiniętych.	0-2	prawidłowe uzasadnienie – 1 pkt; dwa konkretne przykłady państw o różnym stopniu rozwoju społeczno-gospodarczego mimo wysokiego wskaźnika urbanizacji – 1 pkt
49.	a) Np. globalne ocieplenie spowodowane jest emisją do atmosfery tzw. gazów cieplarnianych (szklarniowych), jak CO ₂ czy metan, które przepuszczają promieniowanie krótkofalowe na powierzchnię Ziemi, nie pozwalając na ucieczkę promieniowania długofalowego (cieplnego), przez co podnosi się średnia temperatura powietrza; w efekcie może to doprowadzić do stopienia się lodowców i lądolodów, podniesienia poziomu mórz i oceanów, a w konsekwencji zalania nisko położonych obszarów. b) Eutrofizacja wód mórz i oceanów – w wyniku odprowadzania do rzek ścieków, w których znajdują się fosforany i azotany, oraz wypłukiwania stosowanych w rolnictwie nawozów sztucznych następuje użyznienie wód wszechoceanu; intensywnie rozwijają się wówczas glony pobierające tlen z wody, co w konsekwencji prowadzi do obumierania organizmów morskich i powstawania przydennych pustyń siarkowodorowych.	0-2	za każdy poprawnie scharakteryzowany problem globalny – po 1 pkt